

Tiedote pääkäsittelyistä syksyllä 2020

Tuomioistuimet ovat korona-pandemian vuoksi joutuneet keväällä 2020 suuressa määrin peruuttamaan sovittuja pääkäsittelyitä ja siirtämään niitä pidettäviksi syksyllä 2020.

Vaasan hovioikeuden osalta tavoitella on, että syksyn 2020 pääkäsittelyt voitaisiin toteuttaa suunnitellusti ja normaalissa laajuudessa. Mahdollisesta korona-pandemian pitkittymisestä ja toisesta aallosta johtuvista muutoksista päätetään erikseen Tuomioistuinviraston mahdollisten uusien linjausten jälkeen. Tämän tavoitteen saavuttaminen edellyttää siihen varautumista, että pääkäsittelyyn olisi mahdollista osallistua mahdollisimman laajasti hajautetusti eri paikoista käsin, myös asianajotoimistoista.

Etäyhteyksien käyttöön on jo hyvät mahdollisuudet syyttäjänvirastoista ja oikeusaputoimistoista. Etäyhteyksien käytön lisääntyessä on todennäköistä, että mahdollisuudet järjestää etäyhteyksiä käräjäoikeuksista hovioikeuteen vaikeutuvat. Hovioikeus pitääkin erityisen tärkeänä, että myös asianajotoimistot yhdessä oikeudenkäyntiin osallistuvien muiden toimijoiden kanssa nostavat valmiuttaan osallistua oikeudenkäynteihin videoyhteyksien välityksellä ja hyödyntäen sähköistä oikeudenkäyntiaineistoa. Tämä edellyttää välttämättä investointeja video-oikeudenkäyntiin osallistumisen mahdollistaviin laitteisiin ja ohjelmistoihin, kuten myös henkilökunnan osaamisen lisäämistä sähköisen oikeudenkäyntiaineiston hyödyntämisen ja videoyhteyksien luomisen ja hallinnoinnin osalta. Nämä investoinnit ovat kuitenkin hyvin vähäisiä verrattuna niihin kustannuksiin ja muihin haittoihin, joita oikeudenkäyntien siirtymisestä mahdollisen korona-pandemian pitkittymisestä aiheutuu niin valtiolle kuin asianajotoimistoillekin, jos oikeudenkäyntejä ei voida syksyllä 2020 toteuttaa ainakin etäyhteyksiä hyödyntäen. Hovioikeus viittaa Suomen Asianajajaliiton asianajajille antamiin suosituksiin ja ohjeisiin koskien etäkäsittelyn edistämistä ja etäkäsittelyn laadun parantamista.

Lisätietoja etäyhteyksistä löytyy Tuomioistuinviraston julkaisemasta ohjeesta

http://www.tuomioistuinvirasto.fi/fi/index/loader.html.stx?path=/channels/public/www/tuomioistuinvirasto/fi/structured_nav/ajankohtaista/2020/KULLC6zB6. Valtorin (Valtion tieto- ja viestintäteknikkakeskus) ohjeistuksen mukaan tuomioistuimet eivät saa tietoturvasyistä käyttää Zoomia lainkaan, ja Teamsin käyttö on sallittua vain selaimella. Pääkäsittelyissä hyödynnetään siis toistaiseksi vain Skype-videoyhteyksiä. Pääkäsittelyn onnistumisen kannalta on tärkeää, että videoyhteydessä käytettävä internet-yhteys on riittävän nopea ja vakaa. Kiinteä laajakaistayhteys (valokuitu-, kaapelimodeemi- tai ADSL-liittymä) on yleensä vähemmän altis häiriölle ja liikenteen ruuhkautumiselle kuin langaton mobiililaajakaistayhteys. Tuomioistuinvirasto on luvannut selvittää linjauksen perusteet ja mahdollisista kannanmuutoksista tiedotetaan. Kun etäyhteyden käytöstä valtionhallinnon tietoverkon ulkopuolelta tulevalle yhteydellä, on syytä ennen istuntoa järjestää koe-yhteys. Sen järjestämisestä voi neuvotella istunkutsussa mainittujen yhteyshenkilöiden kanssa.

Hovioikeus muistuttaa myös siitä, että istuntojen peruutusmahdollisuus on sitä pienempi, mitä vähemmän istuntoon kutsuttavia henkilöitä on. Tästä syystä jo valituksen laatimisen ja myös vastauksen yhteydessä on tärkeää kiinnittää huomiota siihen, miltä osin käsittelyn kohteeksi tuleva oikeudenkäyntiaineisto on oikeudellisesti merkityksellistä ja sillä tavoin riitaista, että henkilötodistelun vastaanottaminen on välttämätöntä. Nykytilanteessa on ensiarvoisen tärkeää jo valituksessa ja vastauksessa ilmoittaa hovioikeudelle, onko nimetyn henkilön kuuleminen mahdollista puhelimitse tai videoyhteyden välityksellä ja millä tavoin kuuleminen voidaan osapuolen näkemyksen mukaan toteuttaa (tuomioistuimen tiloista vai muualta). Tarpeellisen henkilötodistelun ja sen vastaanottamisen tarkemman tavan osalta saattaa olla tarpeellista myös järjestää suullinen valmistelu. Videoyhteydet mahdollistavat tämänkin kohtuullisin kustannuksin. Myös asianosasilla on mahdollisuus olla aktiivisia ja nostaa tämä vaihtoehto keskusteluun jo valmistelun alkuvaiheessa.